



КАКО ПОМОЋИ ЧУВАРКАМА КУЛТУРНЕ БАШТИНЕ СРБИЈЕ, ЧИЈЕ РУКОТВОРИНЕ ПОКАЗУЈУ БОГАТСТВО НАШЕ ТРАДИЦИЈЕ?

# ЈАВНИ РАДОВИ ЗА СПАСАВАЊЕ ТРАДИЦИОНАЛНИХ ВЕШТИНА

Посао за жене са села. Очување и наставак живојој културној наслеђа. Државна обука

**К**ИНСКИ председник Си Ђинпинг добио је приликом посете Србији краљевски појас у златовезу, а руски председник Владимир Путин аутентичан пиротски ћилим, чије нити откривају богатство наше традиције и чине нас поносним пред светом. Међутим, све су ређа места где овакве рукотворине могу да се купе, а још ређе жене довољно вештих руку да израде тако вредне комаде. Управо тим женама потребна је помоћ.



ПОНОС Ткачка колонија у Стапару, крај Сомбора



ВРЕДНО Ткаље из Пирота са

ване жене са села, које су углавном трајно незапослене, са мало прилика да дођу до посла који би им дозволио да прате ритам обавеза око породице и имања, а да у исто време раде оно што знају, воле и што може да им донесе приход - наглашава председница "Етно мреже" и извршна директорка НАЛЕД-а Виолета Јовановић.

**ИДЕЈА да се предузетницама додели субвенција већа од 250.000 динара**

Јавни радови су генерално добар начин да се мобилише радна снага која би иначе остала ван тржишта рада, сматра помоћник министра културе Дејан Масликовић.

- За државу је важно да очува културно наслеђе, укључујући и старе занате, поготово оне везане за реконструкцију, обнову и заштиту тог наслеђа. Међу њима је израда ручних

радова, али и каменорезачки, сликарски или иконописачки занат - наглашава Масликовић.

Саша Срећковић, музејски саветник у Етнограф-



ПРЕДЛОГ Виолета Јовановић, извршна директорка НАЛЕД-а

ском музеју, поручује да није довољно да наслеђе остане забележено у књигама, већ оно мора да живи. Зато је, додаје, потребна широка акција како конкретне вештине и знања да не би отишле у заборав.

- Када је реч о ручним радовима од традиционалних материјала, данас је до њих изузетно тешко и скупо доћи. Баш зато је значај добро усмерене подршке државе огроман и зато подржавамо иницијативу "Етно мреже". Румунија и Бугарска, на пример, на тржишту нуде веома квалитетне занатске и производе ручних

динара ако је то лице прошло обуку, што никако не може да покрије набавку финих и ретких материјала за традиционалне ручне радове.

И коначно, организатор покрива трошкове радова из сопствених средстава, што аутоматски искључује организације цивилног друштва, попут "Етно мреже" која, да читава ствар буде апсурднија, има искуство и резултате у спровођењу јавних радова у култури. Зато ово удружење предлаже решење у неколико корака.

"Држава би требало да финансира обуке где би

## ПОМОЋИ СА 4.000 ЕВРА

- За ове жене је потребно издвојити бар 4.000 евра подстицаја, што је иначе минимални износ подршке за инвеститоре по радном месту у фабрици. Тачно је да фабрике запошљавају много људи, али традиционални занати запошљавају рањивију групу - жене са села. Уз то, њихов рад је од суштинског значаја за очување културног идентитета Србије. Зато их треба још више подржати и у њих улагати - закључује Јовановић.

радова од лана и конопље, а то су материјали чија производња је код нас замрла - каже Срећковић.

Организација јавних радова у култури за жене вичне изради традиционалних рукотворина сучача се са неколико озбиљних препрека. Прво, јавни радови у култури опредељени су искључиво за лица са инвалидитетом. Затим, накнада за учеснике и организаторе су изузетно ниске и за ову годину износе 22.000 динара нето, што је ниже од минималне зараде. Накнада трошкова организатору радова износи 2.000 динара по ангажованом, односно 1.000

жене са села, са предзнањем у ткању, плетењу или златовезу, додатно побољшале своје вештине. Оне које се посебно истакну, биле би ангажоване преко јавних радова и плаћене за израду традиционалних рукотворина, а држава би те радове могла да намени за дипломатске поклоне", каже Јовановић.

Оне које желе да се окушају као предузетнице, требало би да добију субвенцију НСЗ, али већу од тренутних око 250.000 динара који им једва покривају трошак пореза и доприноса у првој години рада, без трошкова за набавку разбоја, конца, вуннице, материјала за златовез. ■ В. Н. 6-4438